

Čís. 6912.

Úmluva mezi republikou Československou a republikou Rakouskou ze dne 18. června 1924, vyhlášená pod čís. 60 sb. z. a n. na rok 1926.

Žádost o knihovní poznámku, že pohledávka znějící na staré koruny rak. uh. jest podrobena rovnání a že kromě způsobu vyrovnání uvedeného v mezistátní úmluvě čís. 60/26, jest každý jiný způsob zakázán a neplatný, nelze zamítnouti jedině z toho důvodu, že bylo o zápis zažádáno pouze jedním súčtovacím místem a nikoliv oběma.

(Rozh. ze dne 17. března 1927, R II 79/27.)

Návrhu Československého súčtovacího ústavu, by bylo knihovně poznámeno, že hypotekární pohledávka 4.800 Kč jest podrobena rovnání podle mezistátní úmluvy ze dne 18. června 1924, čís. 60 sb. z. a n. na rok 1926 a že každý jiný způsob vyrovnání mimo onen v úmluvě uvedený jest zakázán a neplatný, soud první stolice vyhověl, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podle knihovního výtahu jest ve vl. č. 144 v D. vloženo právo zástavní pro pohledávku Dra Artura F-a 4.800 Kč, kterážto pohledávka pochází z dluhopisu ze dne 17. března 1884, znějícího na rakousko-uherské koruny 4.800 K. Pohledávka tato nebyla dosud splacena a nastupuje za ni peníz, který podle úmluvy ze dne 18. června 1924 č. 60 sb. z. a n. z r. 1926 má dlužník platiti v československých korunách. V takovém případě může však býti dle ustanovení článku 18 odst. 2. cit. mezistátní úmluvy patřičný knihovní zápis proveden na žádost obou zúčtovacích míst. Jelikož však v projednávaném případě byla žádost o knihovní zápis podána pouze jedním zúčtovacím ústavem, není předpisu cit. ustanovení vyhověno (článek 18, druhý odstavec cit. úmluvy a § 77 kn. zák.).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Rekursní soud neposoudil věci správně po právní stránce, pokládaje povolený a provedený knihovní zápis za totožný se zápisem, o němž mluví poslední věta druhého odstavce čl. 18 dohody čís. 60 sb. z. a n. z r. 1926. Podle čl. 16 této dohody zaplatí čl. dlužník zúčtovacímu ústavu za každou starou korunu rakousko-uherskou jednu československou korunu, podle čl. 17 zanikne závazek dlužníkův zaplacením čl. zúčtovacímu ústavu, kdežto nárok věřitelův je tím uspokojen. Pokud nebyla pohledávka ve starých rakousko-uherských korunách knihovně zajištěná splacena (čl. 18 druhý odstavec), nastupuje za ni peníz, který podle této úmluvy má dlužník platiti v československých korunách; na žádost obou zúčtovacích míst provede se patřičný zápis knihovní. Mluví tudíž toto ustanovení jedině o knihovním zápise peníze, který má dlužník platiti v československých korunách, ne však o knihovní poznámce, že pohledávka znějící na staré koruny rak.-uherské jest podrobena rov-

nání a že kromě způsobu vyrovnání uvedeného v mezistátní úmluvě čís. 60/26 je každý jiný způsob zakázán a neplatný. Nelze proto z předpisu čl. 18/2 dovoditi, že by žádost o tuto knihovní poznámku mohla platně podati jen obě zúčtovací místa. a neodpovídá předpisu tomu rekursní návrh na zamítnutí žádosti jedině z toho důvodu, že bylo o zápis zažádáno jen jedním zúčtovacím místem.

Čís. 6913.

Odměny za zprávy ku výzvě berní správy podle §u 269 zákona o přímých daních osobních ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák. nelze se na státu domáhati pořadem práva.

(Rozh. ze dne 17. března 1927, R II 81/27.)

Žalobce byl ustanoven berní správou za znalce ve věci uložení dávky z majetku průmyslovému podniku. Žalobě, již domáhal se na Československém eráru vyplacení odměny za podaný posudek, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu. Důvody: Mylným jest právní názor prvního soudu, že v tomto případě jde o smlouvu o dílo ve smyslu §u 1151 obč. zák., kteroužto smlouvu strany mezi sebou uzavřely. Tak by tomu bylo, kdyby žalobce byl finančním erárem vyzván k podání znaleckého posudku v nějaké vlastní hospodářské otázce podle soukromého práva a kdyby tomuto vyzvání žalobce vyhověl ze svobodné vůle (§ 869 obč. zák.). V tomto případě však nelze mluvit o smlouvě mezi žalobcem a erárem. Neboť z dekretu berní správy ze dne 26. listopadu 1924 jest patrné, že žalobce byl vyzván s poukazem na všeobecnou v §u 269 zák. ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák. ve znění novely ze dne 23. ledna 1914, čís. 13 ř. zák. stanovenou povinnost podávání zpráv přezvědných úřadům daň vyměřujícím, by řečený dekret vyplnil odpovědí na dané otázky. Tu jde o příkaz finančního eráru daný žalobci, který byl povinen dle cit. ustanovení zákona uposlechnouti. Státu zde nešlo o hospodářské zájmy, nýbrž o ukládání daní, tudíž o výkon práva vrchnostenského. Jeho příkaz byl dán u výkonu výsostné státní moci (ukládání daní), šlo tu tedy o příkaz jako výkon této moci, o příkaz veřejnoprávní, jehož byl žalobce povinen uposlechnouti jako poddaný státu ve smyslu hořejších ustanovení. Z uvedeného jest patrné, že tu jde o poměr čistě veřejnoprávní. Jest proto pořad práva vyloučen a měl první soud z toho důvodu žalobu odmítnouti (§ 42 j. n.). Jelikož však námitku nepřijatelnosti pořadu práva první soud zavrhl, jest jeho řízení zmatečným dle §u 477 čís. 6 c. ř. s. a bylo proto napadený rozsudek i řízení jemu předcházející jako zmatečné zrušiti a žalobu odmítnouti podle §u 478 c. ř. s.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.